

παιδαγωγία, πού μελέτησε βαθιά και γνωρίζει ψιλογραμμισμένα και τὸ μικρότερο σάλεμα τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. Χωρὶς ἀπὸ τὸ ὀλικό, δὲν πρέπει νὰ δεχτεῖ νὰ διδάξει στὸ Πρότυπο, ὅποιος κι ἂν εἴναι, κι ἂς ἔχει μελετημένα ὅλα τὰ παιδαγωγικὰ συστήματα, πού ὅσο τέλεια κι ἂν εἴναι, δὲ θὰν τονὲ φελέσουν πολὺ, ἀνίσως καὶ δὲ βάθουνε στὶς χάρες, στὶς ιδιοτροπίες καὶ στὶς ἀρρώστιες τοῦ Ρωμαϊκοῦ τοῦ χαρχατήρα καὶ δὲ μάρψωσι γι' ἀφτόνε τὸ πρεπούμενο διδαχτικὸ σύστημα. Ἄν ὁ δάσκαλος πού θὰ διδάξει στὸ Πρότυπο, εἶναι ἀπ' τοὺς δημοτικιστάδες, πού ἀγαπήσαν τὴ Δημοτικὴ μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ φαίνονται πῶς παρακολουθοῦνε τάχα τὸ ζήτημα, κἀλλια νὰ λείψει. Ἐμεῖς τουλάχιστο στὴν Πόλῃ καὶ στ' ἄλλα τὰ μέρη, πού δουλεύουμε ταπεινὰ γιὰ τὸ ζήτημα, τὸ δάσκαλο τότε θέλουμε ὅπως τότε ζουγράφισα παραπάνω, γιὰ νὰ 'ναι ἱκανὸς νὰ βάζει στὴ θέση του κάθε ψεφταπαιδαγωγὸ γιὰ τὴν ἐργασία πού θὰ γίνεται μέσ' στὸ Πρότυπο. Τὶς ιδέες του, ἀνίσως καὶ δὲ θέλουνε νὰ τίς παραδεχτοῦνε οἱ ἄλλοι, νὰ μὴν μποροῦν ὅμως καὶ νὰ τίς χερσιμίσουν. Ὁ τέτιος ὁ δάσκαλος θὰ βοηθήσει τὸ ἔργο τοῦ Δημοτικισμοῦ, ὅσο δὲ θὰ μπορούσανε νὰ τὸ στηρίξουν κ' ἐκατὸ δυνατοὶ λογογράφοι, γιατί θὰ δείχνει ἔργα κι ὄχι μόνον λόγια. Οἱ βδομαδιατικες, οἱ μηνιατικες κ' οἱ χρονιατικες παρατήρησές του θὰ χύσουνε δυνατὸ φῶς καὶ θὰ φέρουνε στὰ σύγκαλά τῆς τὴ Ρωμισούνῃ καὶ δὲ θὰν τὴν ἀφίσουνε νὰ κυλιέται στὴ λασπουριὰ πού βλέπουμε. Θὰ 'ναι πρόθυμος νὰ ξηγᾷ στὸν καθένα τὴν παιδαγωγικὴ δύναμη πῶχει κάθε λέξη πού λέει: στὸ κάθε θέμα πού θὰ ξεδιπλώνει μπρὸς στοὺς μαθητάδες. Θὰ 'ναι πρότυπο καθάριας δημοτικῆς ὁμιλίας καὶ κανεὶς δὲ θὰ κοιτᾷ νὰ τοῦ λέει πῶς εἶναι δάσκαλος δημοτικιστῆς καὶ δὲν μπορεί νὰ μιλήσει ἀλάθευτα τὴ γλώσσα πού διδάχνει. Θὰ 'ναι σὲ θέση, ἀμέσως ἀπ' τὸ τέλος τῆς πρώτης βδομάδας ἢ τὸ πολὺ τοῦ πρώτου μήνα νὰ δείξει καὶ στοὺς τυφλοὺς ἀκόμα τὴν καταπληχτικὴ διαφορὰ πού θάχουνε στὴ μάθησι καὶ στοὺς τρώπους καὶ σ' ὅλα τὰ χρειαζόμενα οἱ μαθητάδες τοῦ ἀπ' τοὺς μαθητάδες πού θὰ 'ναι σ' ἄλλα σχολεῖα. Θὰ 'ναι σὲ θέση νὰ παρουσιάσει τὸν τελειοδιδάχτο τοῦ Προτύπου πολὺ ἀνώτερο καὶ στὶς ἰδέες, καὶ στὴν Κρίσι καὶ στὸ κατὰπιασμα κάθε δουλειᾶς ἀπ' τοὺς τελειοδιδάχτους πού θὰ 'ναι βγαλμένοι ἀπ' ἄλλα σχολεῖα, πού θάχουνε καὶ δυὸ καὶ τρία χρόνια μαθητικῆς ζωῆς περισσότερα. Μὲ τέτοια δύναμη κ' ἱκανότη ὁ δάσκαλος τοῦ Προτύπου θὰ πείσει καὶ Κυβέρνησι καὶ πλουσίους καὶ φτωχοὺς καὶ γραμματισμένους καὶ ἀγράμματος νὰ συντρέξουνε τὸ ἐθνικώτατο ἀπὸ ἔργο, πού μεγαλότερο δὲν ξέρω.

Οἱ ἔφοροι, πού δείξανε μὲ τὴν Ἐγκύκλιο, πῶς κατέχουν ἀμέτρητα σκαλιὰ καλλίτερα πὸ κάθε λογοπατριώτη τὸ ζήτημα τὸ Ἐθνικόν, δὲν ἔχουν ἀνάγκη βέβαια νὰ τοὺς δείξει κανεὶς, πῶς ὁ καλὸς κι ὁ μορφωμένος δάσκαλος θ' ἀναδείξει τὸ Πρότυπο.

Μὲ ὑπόληψιν  
ΤΟΠΑΡΗΣ

### ΓΙΑ ΤΗ «Φ. ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ»

Καπερναούμ. 20 Ἀλωνᾶρ, 1910.

Φίλε «Νουμά»,

Τί ἀπόγινε ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφιά»; Εἶχαμε ὅλοι καταλάβει πῶς ὁ Νουμάς τῆς παραχώρησε ἕνα του κατεδατό, ὅπου κάθε βδομάδα θὰ βλέπαμε (καὶ καμαρώναμε) τὸ ἱστορικὸ τῆς ἐνέργειάς τῆς. Μὰ καιρὸ τώρα δὲν εἶδαμε τίποτα. Μήπως πομφόλυξ ἦν καὶ διελύθη, ἀράχνη ἦν καὶ διεσπάρθη; Ἡ ρωμαίικα, μήπως βάζταξε ἀπὸ τίς ἀγκυνάρες ὡς στὰ κουκιά; (Ἐπειδὴ συστάθηκε ἀνοιξη.) Ἄν ἀπὸ τῆς ἔτυχε, δὲν εἶναι ἡ πρώτη κι' ἂς παρηγορηθῇ.

Σὲ ἀποκάξομαι.  
ΑΠ'ΟΠΟΥΔΟΣ

Σημ. τοῦ «Νουμά». — Κοίταξε τὸ φύλλο 400, σελ. 21, νὰ δεῖς πῶς ἐργάζεται.

### ΑΘΗΝΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

(Σ' ἕνα φίλο, στὰ ξένα)

Ἀθήνα, 19 τοῦ Τριμητίου.

Πᾶνε κ' οἱ ἐκλογές γιὰ τὴν Ἐθνικοσυνέλεψη. Τάποτελέσματα: ὡς 140 Θεοτοκικοί, ὡς 110 ραλλικοί, ὡς 100 ἀνεξάρτητοι καὶ ἄλλοι. Πρῶτος ὁ Βενιζέλος ἀπὸ τὸ νομὸ Ἀττικοδοιοιτίας, κι ὀργή Θεοῦ στὰ κόμματα καὶ στοὺς Νεότουρκους, πού λυσάξανε στὶς φοβέρες γιὰ λογαριασμό του, πῶς θὰ τοῦ δημέψουνε τὴν περιουσία, πῶς πρέπει νὰ δηλώσῃ πῶς δὲ θάνακατωθῇ ὅσο πού ζῇ στὸ Κρητικὸ ζήτημα, πῶς θὰ μᾶς κηρύξουνε τὸν πόλεμο ἂν τύχῃ καὶ γίνῃ πρωθυπουργὸς στὴν Ἑλλάδα ἕνας προδότης τῆς Τουρκίας, κτλ. κτλ. Ἡ Πύλη, ὡς τόσο, τὴ μιὰ μέρα σύσταινε στὸν τούρκικο τύπο νὰ μὴ δίνῃ σημασίαν στὴν ἐκλογὴ τοῦ Βενιζέλου, ἀφοῦ εἶπε κι ὁ Πισῶν στὸν Τούρκο πρέσβη, στὸ Παρίσι, πῶς μὲ τὴν ἐκλογὴ αὐτὴ δὲν ἔχουνε τίποτα νὰ πάθουνε τὰ τούρκικα συμφέροντα, καὶ τὴν ἄλλῃ μέρα ἔστειλε νότες γιὰ τὴν ἐκλογὴ, καὶ τάγματα καὶ μεραρχίες γιὰ τὰ σύνορά μας, ὅπου διώριζε ἀρχηγὸ τὸν Τουργούτ-Σεφκέτη, ἀμα, ἐννοεῖται, κι αὐτὸς ξεμπερδέψῃ ἀπὸ τὴν ἀλβανικὴ ἐπανάστασι. Καὶ τὸ

μπούκοτάρισμα πάντα τὸ δρόμο του, μ' όλες τις διαμαρτυρήσεις τοῦ Γρυπάρη. Σὲ μιὰ του δρωρ, πού γύρισε καὶ ἀποζημίωση 20 ἑκατομμύρια γιὰ ὅσα ζημιώθηκε τὸ ἐλληνικὸ ἐμπόριο, εἶδανε κ' ἐγγλέζικο δάχτυλο οἱ Τούρκοι.

Μὰ δὲ βρίσκεις σειρά μαζί τους, οὔτε σ' αὐτὸ οὔτε σὲ κανένα ζήτημα. Στὸ Πατριαρχικόν, μὴνῃσε μιὰ ὁ Σουλτάνος πὼς εἶναι λυπημένος γιὰ τὰ ἐπεισόδια, καὶ φάνηκε ἡ Πύλη κἔπως ὑποχωρητικὴ γιὰ τὴν Ἐθνοσυνέλεψη μὲ τὸν ὅρο νὰ παρυσιοκεταὶ σ' αὐτὴ καὶ σουλτανικὸς ἐπίτροπος, τὴν ἄλλη ὁμιος τὰ γύρισε καὶ παράγγειλε βίγια μέτρα στὶς ἐπαρχίες γιὰ νὰ πάψουν οἱ ἐκλογές καὶ νὰ καταγγελοῦν ὅσοι βγήκαν ἀντιπρόσωποι τῆς Ρωμιοσύνης. Καὶ οὔτε καρφὶ τῆς καίγεται μὲ τὸ δριμύτατο ὑπόμνημα πού στείλανε οἱ Ὁθωμανορωμιοὶ βουλευτὰδες στὸ Σεχουλισλάμη γιὰ τὰ καινοτικὰ ζητήματα. Οὔτε γιὰ τοὺς Σαμιώτες πού διαμαρτυρήθηκαν στὶς Δυνάμεις γιὰ τὸν Κοπάσι τους. Καὶ ὅλο ἀκοῦμε πὼς παζαρεύει νέα καράβια ἡ Τουρκία, πὼς θὰ ἐφαρμόσῃ «ἀγγλικὸ πρόγραμμα» γιὰ τὸ στόλο της, ἂν καὶ ἡ Γερμανία δὲν τῆς στέλνει τώρα τὰ δυὸ θωρακωτὰ πού τῆς πούλησε, πρὶν πάρῃ τὸν παρὰ στὸ χέρι. Καὶ στὰ συλλαλητήρια πού κάνουν οἱ Σέρβοι γιὰ τοὺς φόνους τῶν ὑπόδουλων, ἀπαντᾷ μὲ συνάντηση τοῦ Χακὶ μὲ τὸ Μιλοδάνοβιτς. Καὶ στοὺς Βουλγάρους ὅλο καὶ ὑποχωρεῖ, γιὰ νάχῃ ἀσφαλισμένες τίς πλάτες, ἂν τὰ βάλῃ μ' ἐμᾶς· ἀφοῦ καὶ γιὰ τοὺς Βουλγαρομακεδόνες πρόσφυγες πού γυρίζουνε στὸ τούρκικο δίνει «ἀπόδειξη παραλαβῆς» στοὺς ἀρσφύλακες τοῦ Φερδινάντου.

Στὸ ἀναμεταξύ ὁ Βενιζέλος, ἀφοῦ μίλησε στὴ Ρώμη μὲ τὸ Σάν-Τζουλιάνο, τὸν Ἰταλὸ ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἔφυγε γιὰ τὸ Τραέστι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ γιὰ τὰ τὰ Χανιά. Θάρθη ἐδῶ γιὰ τὴν Ἐθνοσυνέλεψη, καὶ ὁ κόσμος, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ Ράλλη, τὸν περιμένει νάρθη πρωθυπουργός. Παίρνει καὶ δίνει ἐδῶ ἡ συζήτηση τί θὰ εἶναι ἡ Ἐθνοσυνέλεψη: Ἀναθεωρητικὴ ἢ Συνταχτικὴ; Ἦρθε ὁ Διάδοχος ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, καὶ ξανάφυγε μὲ θωρακωτὸ, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδας στὸ Μαυροβούνι πού γιορτάζει τὴν ἀνακήρυξή του σὲ βασιλείο. Γύρισε καὶ ὁ Βασιλεὺς ἀπὸ τὴν Τήνο καὶ πάλι ξανάφυγε γιὰ νὰ ξακολοσθήσῃ τὸ ταξίδι του στὰ Δωδεκάνησα. Διοριστήκανε καὶ ἄλλοι καθηγητὰδες στὸ Πανεπιστήμιο, καὶ ὁ κ. Ν. Τριανταφυλλίδης διευθυντὴς στὸ Πολυτεχνεῖο. Διορίστηκε καπετάνιος γιὰ νὰ παραλάβῃ τὸ θωρακωτὸ «Ἀδέρωφ» ὁ κ. Ι. Δαμιανός, πού ἔκαμε καὶ ὑπουργός. Ἡ τιμὴ τῆς σταφίδας ἀνέθηκε σὲ 200 δραχμῆς, ἐξαιτίας τῆς μικρῆς σοδειᾶς. Ἡ χολέρα ἀπὸ τὴ Ρωσία καὶ τὴν Ἰταλία μᾶς

κοντοζύγωσε· γινῆκανε κρούσματα καὶ στὴν Πόλη. Καί, ἀφοῦ μὲ ρωτᾷ γιὰ τὴν Ἑχτεση τῶ Βρυξελλῶν, ὅπου ἔγινε καταστροφὴ ἀπὸ φωτιά, τοῦ λέω πὼς ἐμεῖς ἐδῶ δὲ ζημιωθήκαμε τίποτα, γιὰτὶ καὶ τίποτα δὲν εἶχαμε σταλμένα.

ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ

## ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

Γράφοντας τὸ «Σαρίκ» (17 Αὐγούστου, σελ. 1, στήλη 6 καὶ σελ. 2, στήλη 1) γιὰ ἓνα δράμα μ' ἐλληνικὴ ὑπόθεσι, γραμμένο ἀπὸ τὸ Γερμανὸ ποιητὴ Κλάττι. Ξυδορατίζει τὴν Ἀμαζόνα Πανθεσίλεια ὀχτὼ φορές καὶ τὴν ἀγάζει... Πεντεζιλέα.

## Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Τὸ «Πολυφύγαρο», τὸ περίφημο βιβλιαράκι τοῦ Λ. Πάλλη, πού τόσο φωτεινὰ κ' ἐλευστικὰ μπάζει τὸν κάθε ἀναγνώστη ἀπὸ μυστικὰ τῆς Κοσμογραφίας, ξανατυπώθηκε (Ἀέφτερη χιλιάδα. Ἀθήνα, τυπογραφεῖο «Ἑστία», 1910, σελ. 118), μὲ τὸ καινούριο τεχνολογικὸ σύστημα τῆς φορὰ τοῦτι, καὶ χαρίζεται σ' ὅποιον τὸ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο.

— Εἶδαμε πὼς τὸ πῶμα «Γίμνος ἀτιρωμένος» τοῦ Μ. Μαλακάση μεταφράστηκε γαλλικὰ καὶ τυπώθηκε στὸ παρισιανικὸ περιοδικὸ «Vers et Prose».

— Εἶδαμε ἀκόμα πὼς γιὰ τ' «Ἀγριοσούλδα», τὰ ἁμρφα ποιήματα τοῦ Νίκου Σαντοριναίου, ἔγραψε βιβλιοκρισία ὁ Ἰταλὸς καθηγητὴς κ. G. Barone στὴν ἐφημερίδα «Il Carattere» τοῦ Σάρονου.

— Καὶ εἶδαμε καὶ τὸ θάμα· νὰ πιάσῃ στὴ Λόντρα μιὰ εὐκὴ πού ἔκαμε στὴν Ἀθήνα ὁ Νιρβάνας σ' ἓνα χρονολογικὸν τοῦ γιὰ τίς κοινικοσυνορίες πού γίνονται γύρω στὸν Ἀβερῶσειο Δραματικὸ Διαγωνισμό.

— Ἐγραψε πὼς πρέπει νὰ ξανατυπωθῇ στὴν «Ἑστία» ἓνα ἐπίκαιρο, ἂν καὶ παλιὸ διήγημα τοῦ κ. Γρ. Ξενόπουλου γιὰ τοὺς ποιητικὸς διαγωνισμούς.

— Καὶ τὸ διήγημα. «Ὁ Αἰωποδότης», τυπωνότανε στὸν «Hellenic Herald», στὸ φυλλάδιο τοῦ Ἀλωνάρη, πρωτότυπο ἀρχαιοπροπέστατο κείμενο καὶ ἀγγλικὴ μετάφραση πλάτ-πλάτ.

— Ρωμαῖκα ὡς τόσο δὲν τὸ μετάφρασε κανεὶς ἀκόμα.

— Ἀκούσαμε πὼς σ' ἓναν κύκλο θεατροφιλολογικῶ, μιλώντας ὁ κ. Ξενόπουλος γιὰ τὴν «Ἀγγέλω», τὸ δράμα τοῦ κ. Μαρτέλλου πού παίχτηκε αὐτὰς τίς μέρες ἀπὸ τὸ θέατρο τῆς κυρίας Βασιλείας Στεφάνου, τὸ κήρυχνε πρῶτο καὶ καλῆτερο ἀπ' ὅλα τῆς φετινῆς χρονιάς.

— «Ὅλα τὰ ἔργα, ἔλεγε, καὶ τῶν 25 μας τῆς Ἑταιρίας τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων, νὰ ξεζουμίσῃς, δὲ θὰ βρῇς τόση δύναμη καὶ τέχνη,—ιδίως στὴ δευτέρῃ πράξῃ!»

— Μᾶς εἶπανε κ' ἐμᾶς ἀξιόπιστοι μάρτυρες πού εἶδαν καὶ ἀκούσανε τὰ κακοῦργήματα τῆς Ἀγγέλως, πὼς δίκιο ἔχει ὁ κ. Ξενόπουλος, ὅσο γιὰ τὴν τέχνη μόνο.

— Γιατὶ στὴ δύναμη, καμιά θηλυκὴ ἥρωίδα τοῦ θεάτρου δὲ φτάνει τὴ «Ραχήλ».